

Estetika konce 18. století - „vrchol a pád“ přírodní krásna

2: Proč je příroda krásná?
K. Štábel

Dalwin.

Krásu Alp začali objevovat v 18. století především přírodovědci – na dobové ilustraci je zachycen de Saussure s výpravou při sestupu z výzkumné stanice na sedle Col du Géant.

Na konci 18. století nastává ve vývoji přístupu k přírodním krásám k zajímavému přelomu. Stane se předmětem vrcholných úvah, „nejpronikavějších vymezení“, jak píše Adorno¹, v Kantově *Kritice soudnosti* (*Kritik der Urteilkraft*, 1790). Velmi brzy nato však následuje téměř vymizení tématu přírodního estetična z estetiky a z filozofie vůbec. Ve „vysoké“ teorii nastane doba zájmu o „Umění“, a ta trvá prakticky dodnes.

To však neznamená, že by se úvahy na toto téma, nebo dokonce vnímání přírodních krás ztratily, opak je pravdou – teprve v 19. století se rozvine opravdový kult přírody. Estetika (ve smyslu části filozofie) však již do tohoto vývoje podstatně nezasáhne. S vůdčími ideami a tendencemi přichází umění, umělecká teorie a věda.

KANTOVA TEORIE PŘÍRODNÍHO KRÁSNA

Kritika soudnosti Immanuela Kanta (1724–1804) patří v estetické a filozofické literatuře vůbec k tomu nejinspirativnějšímu, co bylo kdy napsáno. Stěží lze tady být jen načrtnout rozsáhlou problematiku, o které toto dílo pojednává. Soustředím se proto jen na aspekty, které věnuje přírodnímu estetičnu. Je totiž velmi zajímavé, že Kant při svých úvahách vychází právě z **krásna přírodního** – většina příkladů je brána právě z přírody, a nikoli z umění. Přesto je pozoruhodné, jak až na výjimky² se současná bohatá literatura o Kantově estetické teorii tomuto tématu vyhýbá a soustřeďuje se téměř výhradně na otázky spojené s uměním.